

Blok tematyczny: Historia. Sztuka. Literatura

Temat dnia: Poetycki żart ze sztuki.

Cele lekcji: rozumienie i interpretacja tekstu poetyckiego, utrwalanie i poszerzanie słownictwa związanego z literaturą, tworzenie własnej wypowiedzi pisemnej i poprawne stosowanie znaków interpunkcyjnych, użycie odpowiedniej formy czasowników

Pomoce: zeszyty, przybory szkolne, załącznik nr 9.28

Przebieg lekcji:

Nauczyciel: Dzień dobry. Wiersz, który dzisiaj przeczytamy, pokazuje warsztat pracy poety i potrzebne do pisania wierszy zasoby. Posłuchajcie (*nauczyciel czyta tekst wiersza Chotomskiej, następnie uczniowie cicho czytają indywidualnie*).

Wspólnie z uczniami omawiamy sensy zawarte w utworze:

Wiersz jest opowieścią o pewnym poecie, który w biurku miał wiele szuflad wypełnionych różnymi potrzebnymi rzeczami: w pierwszej szufladzie były przecinki, w drugiej - nawiasy, w trzeciej - średniki, w czwartej - myślniki, w piątej - wykrzykniki i dwukropki, znaki zapytania, kropki i cudzysłowy. Wszystkie te przydatne w literaturze przybory nazywamy **znakami interpunkcyjnymi**.

Wszystkie zasoby miały dużą wartość dla poety, bo dzięki nim mógł napisać aż sto pięknych wierszy. Kiedy chciał napisać sto pierwszy utwór, nagle zabrakło mu znaków; w szufladzie pozostało jedynie siedem marnych kropek. Zmartwiony tym poeta, ze złości chciał złamać pióro, którym zwykle pisał swe utwory. Opanował się jednak, „a z siedmiu kropek zrobił... **BIEDRONKĘ**”.

Utwór jest zabawną historyjką na temat tego, jak **ważną funkcję pełnią w tekście znaki interpunkcyjne**, bez których treść nie byłaby w pełni zrozumiała. Szczególnie zaskakujące jest zakończenie wiersza. Poecie pozostało w szufladzie jedynie siedem kropek, które nie stworzą tekstu. Ale znalazł się i na to sposób. Poeta odkrył, że to, czego nie mógł napisać, można było **przełożyć** na inny język - język sztuki. Dlatego zamierzona biedronka nie została opisana, tylko namalowana. **Obraz zastąpił słowo**. Widzimy zatem, że tę samą treść można przekazać w różny sposób, to znaczy: opisać, narysować, wyrzeźbić bądź zainscenizować, czyli przedstawić na scenie.

Proponujemy uczniom ćwiczenie - rysunek zawierający dowolny znak (znaki) interpunkcyjny. Następnie trzeba opisać, co przedstawia rysunek i zastosować poprawnie znaki interpunkcyjne w tekście.

Można zrobić konkurs na najbardziej pomysłowy rysunek i ocenić najlepsze prace.

Znaki interpunkcyjne - ich rola w tekście pisany

W drugiej i trzeciej zwrotce niektóre wyrazy zostały zastąpione znakami graficznymi takimi jak:!, (),,,?, ,,,, -,:,.... Czy znasz te znaki? A może wiesz, kiedy się je stosuje? Dla ułatwienia przyjrzyjmy się poniższej definicji:

- ! wykrzyknik . kropka,? pytajnik - stawiamy je zawsze na końcu zdania. Kropką kończymy zdania oznajmujące, wykrzyknikiem - wykrzyknikowe, rozkazujące, a pytajnikiem - pytające;
- , przecinek - używamy go przy wyliczeniach lub gdy chcemy rozdzielić poszczególne części zdania;
- ; średnik - rozdzielający znak interpunkcyjny. Zarówno graficznie, jak i funkcjonalnie stanowi połączenie przecinka i kropki;
- () nawias - w nim znajdują się wszelkie wtrącenia, wyjaśnienia itp.;
- - pauza - stosujemy ją wtedy, kiedy chcemy zapisać czyjąś rozmowę;
- „ ” cudzysłów - w nim powinna znaleźć się przytoczona wypowiedź;
- : dwukropek - stawiamy go przed przytoczeniem czyjejś wypowiedzi bądź przed wyliczeniem jakichś przedmiotów;
- ... wielokropek - stosujemy go na końcu zdań urywanych, niedokończonych.

Znaki interpunkcyjne pełnią w tekście ważną funkcję, ponieważ nadają każdemu wypowiedzeniu określone znaczenie. Nigdy ich nie czytamy na głos. Zastąpienie słów w wierszu odpowiednimi znakami graficznymi było świadomym zamiarem poetki, jednak powoduje to wiele trudności w płynnym odczytaniu tekstu.

Lekcję możemy zakończyć redagowaniem w grupach: dialogu, opisu, zapisu emocji ze wskazaniem znaków interpunkcyjnych, jakie trzeba zastosować (*pytajnik, pauza, przecinek, wykrzyknik itd.*).